

Łódź, 5 sierpnia 2022

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

„Effects of house dust mite stimulation on inflammasome activation in human bronchial epithelium in asthma after rhinovirus infection” autorstwa mgr Urszuli Radzikowskiej

Zgodnie z uchwałą Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z dnia 26 maja 2022 zostałem wyznaczony do pełnienia obowiązków Recenzenta rozprawy doktorskiej pod tytułem „*Effects of house dust mite stimulation on inflammasome activation in human bronchial epithelium in asthma after rhinovirus infection*” autorstwa mgr Urszuli Radzikowskiej. Praca powstała w Swiss Institute of Allergy and Asthma Research (SIAF) University of Zurich, oraz w Zakładzie Medycyny Regeneracyjnej i Immunoregulacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, pod kierunkiem Pani Dr hab. Mileny Sokołowskiej.

INFORMACJE OGÓLNE

Rozprawa została przygotowana w formie monografii, w języku angielskim. Praca zawiera 123 strony i ma układ klasyczny. Podzielona została na rozdziały: *Introduction, Aims of the study, Materials and methods, Results, Discussion*. Charakterystykę grup badanych i wyniki przedstawiono w 19 tabelach. Pracę wzbogacają 36 ryciny. Całość poprzedzona jest wykazem skrótów i podsumowana streszczeniem w języku polskim i angielskim. Lista piśmiennictwa obejmuje 182 pozycji, w przeważającej większości z ostatnich 2 lat. Autorka podjęła niezwykle interesujący temat zbadania molekularnych mechanizmów interakcji pomiędzy infekcją wirusem RV, ekspozycją na roztocza kurzu domowego i infekcją SARS-CoV-2. Badania prowadzono *in vivo* - u chorych na astmę i u osób zdrowych, ponadto przeprowadzono badania na hodowlach komórkowych. Na przeprowadzenie badania z udziałem pacjentów i ochotników uzyskano zgodę odpowiednich komisji bioetycznych.

SZCZEGÓŁOWA ANALIZA ROZPRAWY

We wstępie Doktorantka omówiła podstawowe informacje dotyczące astmy, jej epidemiologii, czynników ryzyka, symptomatologii i patofizjologii. Przedstawiła mechanizmy prowadzące do zaostrzeń, ze szczególnym uwzględnieniem synergii pomiędzy infekcją wywołaną wirusami RV i ekspozycją na roztocza kurzu domowego. Szczegółowo omówiła rolę nabłonka oskrzelowego w patogenezie astmy, zjawiska zachodzące w

komórkach nabłonka w wyniku infekcji wirusem RV, ekspozycji na roztocza kurzu domowego, mechanizmy prowadzące do aktywacji inflamasomu i jej następstwa. Doktorantka opisała również potencjalny wpływ tych zjawisk na odpowiedź przeciwwirusową w przebiegu infekcji SARS-CoV-2. Całość pracy jest bogato ilustrowana, a jakość merytoryczna i estetyczna rycin jest warta podkreślenia.

Celem głównym pracy była ocena wpływu infekcji wirusem RV, ekspozycji na roztocza kurzu domowego i infekcji SARS-CoV-2 na odpowiedź immunologiczną zachodzącą w nabłonku oskrzeli u osób zdrowych i chorych na astmę, w warunkach *in vivo* oraz *in vitro*.

Cele szczegółowe to: 1. Poznanie mechanizmów aktywacji inflamasomu w komórkach nabłonka zainfekowanych wirusem RV; 2. Ocena odpowiedzi immunologicznej komórek nabłonka oskrzelowego w wyniku aktywacji inflamasomu wywołanej infekcją wirusem RV u osób zdrowych i chorych na astmę; 3. Ocena wpływu stymulacji alergenem roztoczy kurzu domowego na aktywację inflamasomu i odpowiedzi przeciwwirusowej w komórkach nabłonka u zdrowych i chorych na astmę; 4. Poznanie mechanizmów odpowiedzi immunologicznej zachodzących w komórkach nabłonka oskrzelowego osób zdrowych i chorych na astmę zainfekowanych wirusem SARS-CoV-2; 5. Ocena efektów złożonej ekspozycji na wirusy RV, SARS-CoV-2 i roztoczy kurzu domowego na odpowiedź immunologiczną zachodzącą w komórkach nabłonka oskrzelowego u zdrowych i chorych na astmę.

Opisana metodologia badań obejmuje badania *in vivo* z udziałem ochotników zdrowych i chorych na astmę, pochodzących z kilku kohort: kohorty SIBRO (Wrocław i Zurich) oraz kohorty A (Kraków), oraz kohorty z Imperial College London. W tej ostatniej, zastosowano metodę eksperymentalnej inokulacji wirusa RV, a następnie oceny molekularnych efektów infekcji w materiale biologicznym (popłuczyny oskrzelowo-pęcherzykowe, popłuczyny nosowe, biopsje szczoteczkowe błony śluzowej oskrzeli). Pozostałe eksperymenty Doktorantka prowadziła stosując hodowle komórek nabłonka oskrzelowego, które stymulowano wirusem RV, alergenem HDM i wirusem SARS-CoV-2 (w warunkach koinfekcji). Zastosowano metody genetyczne (analiza transkryptomu NGS, RT-PCR), immunologiczne i proteomiczne (ELISA, *mesoscale discovery platform*, *proximity extension*

assay, Western Blot), mikroskopię konfokalną. Szczegółowo opisano metody analizy statystycznej.

Uzyskane wyniki Autorka opisała bardzo wyczerpująco, wszystkie wyniki zostały dodatkowo przedstawione w formie wykresów i ilustracji.

Dyskusja stanowi zwięzły i merytorycznie spójny rozdział, w którym poruszono wszystkie istotne aspekty odnoszące się do uzyskanych wyników. Wskazują one, że u chorych na astmę, eksperymentalna donosowa inokulacja wirusa RV wywołuje nadmierną i przedłużoną odpowiedź immunologiczną z udziałem inflammasomu w nabłonku oskrzeli. Badania *in vitro* wykazały, że aktywacja inflammasomu wywołana wirusem RV odbywa się za pośrednictwem RIG-I, a nie NLRP3 lub MDA5. Aktywacja inflammasomu indukowana wirusem RV powoduje przetrwałą choć nieprawidłową odpowiedź interferonową. Ekspozycja na roztocza nasila opisane nieprawidłowości w aktywacji inflammasomu poprzez RIG-I tylko u chorych na astmę, nie wpływając na te zjawiska u osób zdrowych. Doktorantka wykazała również, że wcześniejsza infekcja RV wpływa na replikację wirusa SARS-CoV-2 w nabłonku osób chorych na astmę. Jednoczesna infekcja wirusem RV i SARS-CoV-2 nabłonka oskrzeli chorych na astmę powoduje nasilenie zależnego od aktywacji inflammasomu procesu zapalnego w nabłonku oskrzeli.

OCENA KRYTYCZNA

Przeprowadzone badania ujawniają szczegółowe mechanizmy zapalenia u chorych na astmę. Warunki eksperymentu odzwierciedlają sytuacje zachodzące w organizmie żywym, w warunkach naturalnych u chorych na astmę, uczulonych na roztocza kurzu domowego, w sytuacji jednoczesnej stymulacji alergenami HDM i infekcji RV. Wskazują również na możliwość upośledzenia mechanizmów obronnych na poziomie komórek nabłonka oskrzelowego w warunkach jednoczesnej infekcji wirusem RV i SARS-CoV-2.

Jedyna uwaga krytyczna dotyczy niedostatecznego opisu metodologii pozyskiwania materiału i danych w części dotyczącej badania *in vivo*, czyli płukania oskrzelowo-pęcherzykowego, popłuczyn nosowych, biopsji oskrzeli.

Z charakterystyki grup badanych wynika, że status uczulenia na roztocza kurzu domowego nie jest jednorodny. W grupie znajdują się chorzy, u których wykazano uczulenie

3

Klinika Pneumonologii
II Katedra Chorób Wewnętrznych
 Kierownik Kliniki: Prof. dr hab. n. med. Wojciech Jerzy Piotrowski

Ul. Kopcińskiego 22, 90 -153 Łódź
 Tel. 42 678 75 05; Fax. 42 678 21 29
www.umed.pl

na roztocza kurzu domowego, ale są też tacy, u których nie wykazano takiego uczulenia, a nawet u których astma nie ma charakteru atopowego. Poproszę zatem o komentarz, czy takie zróżnicowanie grupy badanej mogłoby wpłynąć na interpretacje uzyskanych wyników.

Nie są to krytyczne uchybienia i w żaden sposób nie wpływają na wysoką ocenę pracy.

Wstęp jest bardzo merytoryczny i zwięzły, zawiera niezbędne informacje wprowadzające w zagadnienie. Zastosowano bardzo nowoczesne metody badawcze, adekwatne do realizacji zaplanowanych celów. Cele sformułowano w sposób jasny i czytelny. Opis uzyskanych wyników jest bardzo szczegółowy, bogato ilustrowany i uzupełniony dodatkowymi tabelami. Dyskusja również stanowi wartościową część rozprawy. Szczególnie doceniam zwięzłość języka. Dyskusja jest dobrym przykładem zastosowania zasad medycyny translacyjnej.

PODSUMOWANIE

Recenzowaną pracę doktorską uważam za niezwykle wartościową. Cele zostały sformułowane w sposób jasny, a praca została zaplanowana i wykonana poprawnie. Zastosowano nowoczesne metody badawcze. Zastosowano odpowiednie metody statystyczne. Sformułowane wnioski są w pełni uzasadnione.

WNIOSEK

Recenzowana rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r.

Wnoszę do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Urszuli Radzikowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na wysoką wartość merytoryczną wnoszę również o jej wyróżnienie.

Prof. dr hab. med. Wojciech Piotrowski